

Запорізький
Національний
Університет

Культурне та релігійно-духовне розмаїття світу

Шмідт Єлизавета Іванівна, асистент
кафедри новітньої історії України

Запорізький
Національний
Університет

Тема 3. Європейський культурний регіон

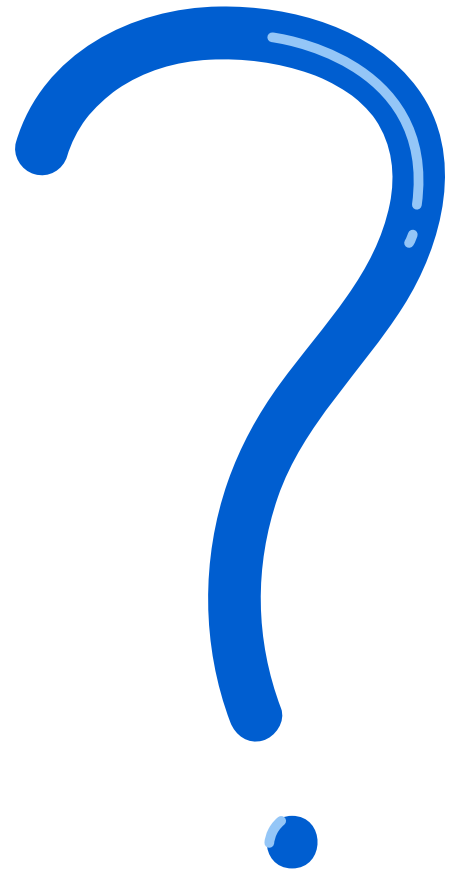
План

- 1. Культура Західноєвропейського Середньовіччя**
- 2. Ренесанс. Відродження**
- 3. Генезис культури Нового часу. Реформація. Доба
Просвітництва**
- 4. Романтизм. Ф. де Гойя. Реалізм**
- 5. Модернізм**

Запорізький
Національний
Університет

Культура Західноєвропейського Середньовіччя

ЧОМУ “ТЕМНІ” ВІКИ?

***СТЕРЕОТИП**

Культура Західноєвропейського Середньовіччя

Аскетизм.

Ранньохристиянська філософія спрямована на заперечення античної (язичницької) культури, що інколи переростало у тенденцію заперечення всіх форм художньої діяльності

Августин Аврелій - християнський теолог та філософ

Земна краса — лише відблиск Божественної.

Інтегрував античну філософію (неоплатонізм)
до християнського світогляду.

Вчення Августина Аврелія залишило слід у
європейському мистецтві, впливаючи на
іконографію, літературу, архітектуру та
музику.

Символізм світла, скла та золота

Світлоносність краси, спорідненість світла з душею віруючої людини постає невід'ємною рисою християнського вчення.

Краса-світло втілюється у середньовічних церковних мозаїках, вітражах, окладах ікон тощо.

У християнській символіці золото стало матеріальним носієм світла, уречевленою Божественною ясністю, оскільки вважається чистим і нетлінним, так само як чистим та нетлінним є божественний дух

Запорізький
Національний
Університет

Каролінгське Відродження

відродження культури й освіти в антично-християнському дусі
започаткування традиції записів німецької пісні

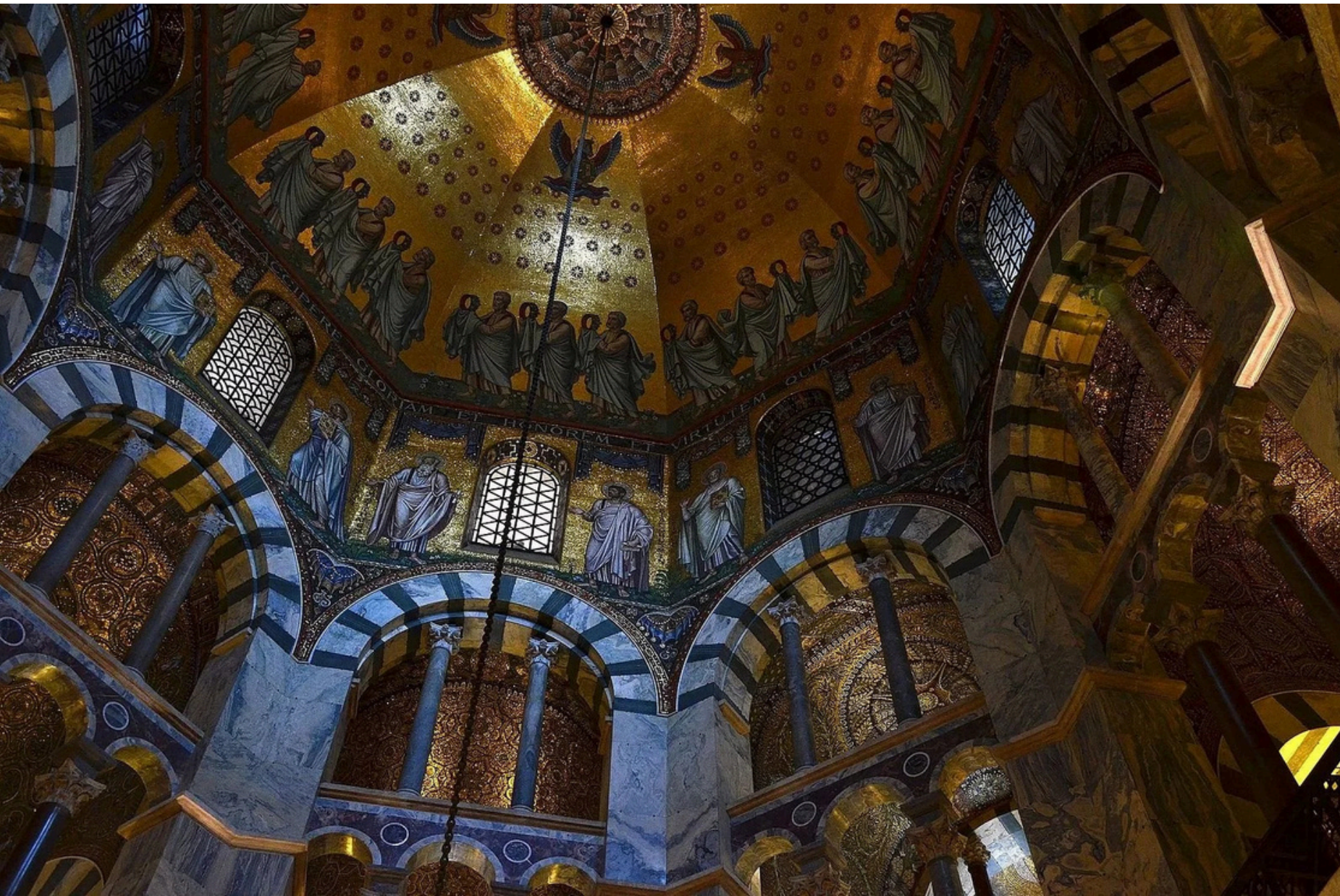

Запорізький
Національний
Університет

Капелла Карла Великого в Аахені

поєднання пізньоантичної та ранньовізантійської архітектури

Запорізький
Національний
Університет

Романський стиль (X-XII ст.)

Замок Тауер у Лондоні (XI ст., Англія)

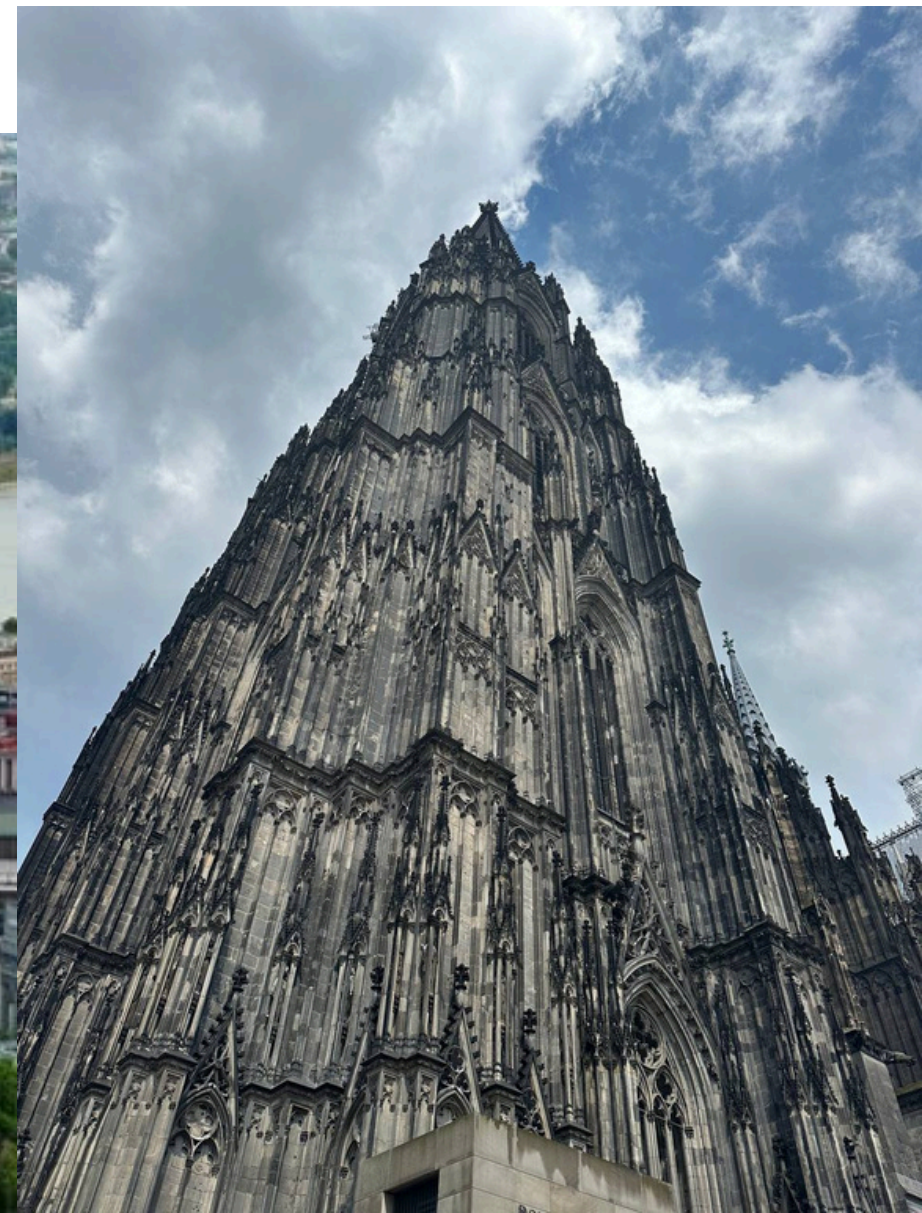
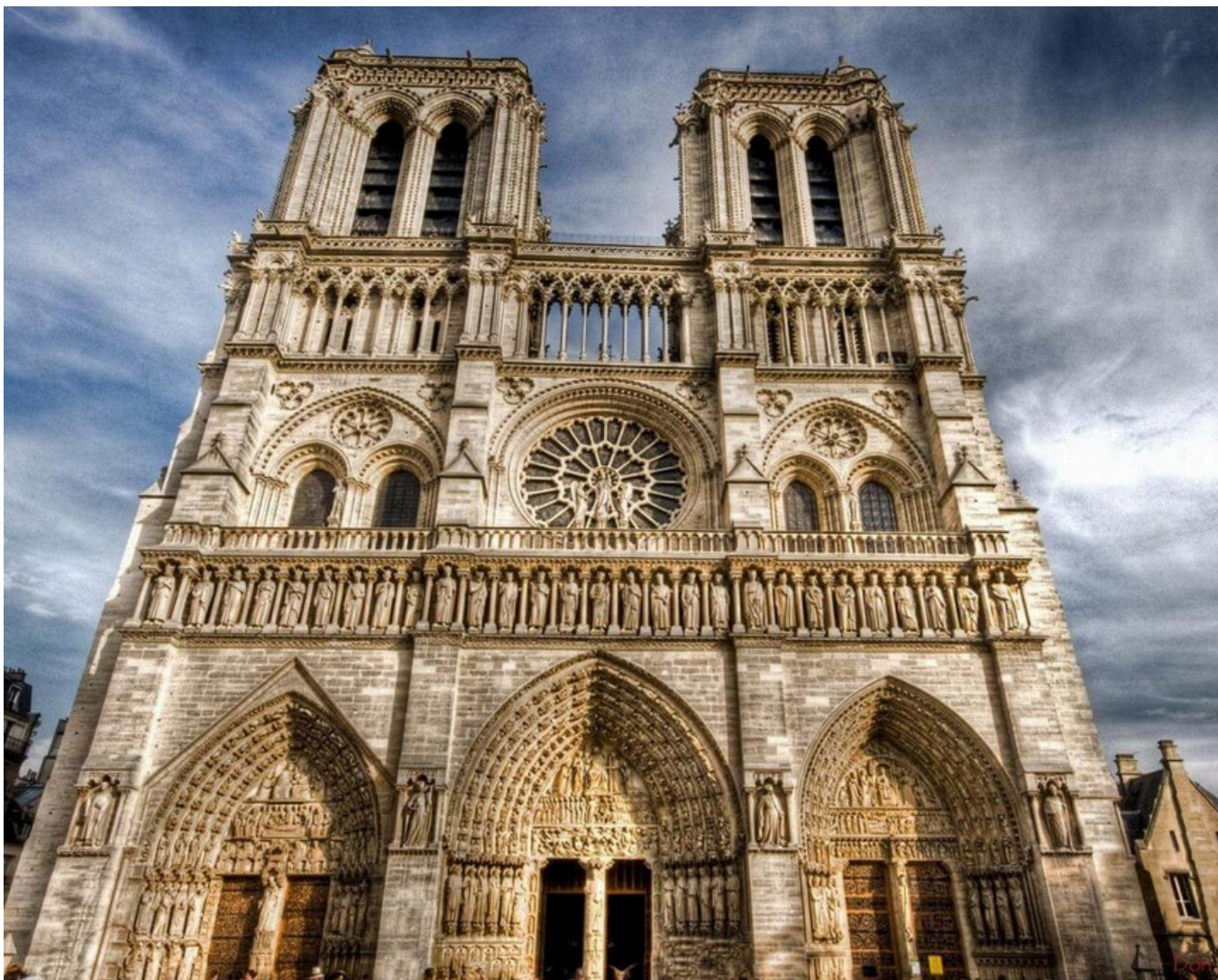
собор Санкт-Петер у Вормсі
(1170 – 1240 рр., Німеччина)

Готичний стиль (XII-XVI ст.)

Готичні собори — своєрідний синтез мистецтв при домінуванні архітектури. Виконують подвійну функцію: релігійну та світську. Собор був центром і окрасою міста, символом його процвітання, могутності.

Куртуазна придворно-лицарська література

- спрямована за змістом проти аскетизму церковної літератури
- оспівували високі почуття, служіння Прекрасній Дамі, пригоди та подвиги лицарів
- Першими куртуазними ліриками Європи були трубадури, провансальські (Південна Франція) поети-співці XI — XIII ст.
- Творчість трубадурів пов'язана з народними фольклорними джерелами, передусім із весільними, обрядовими, хороводними піснями, що оброблялися відповідно до вимог куртуазної естетики

Лицарські романи

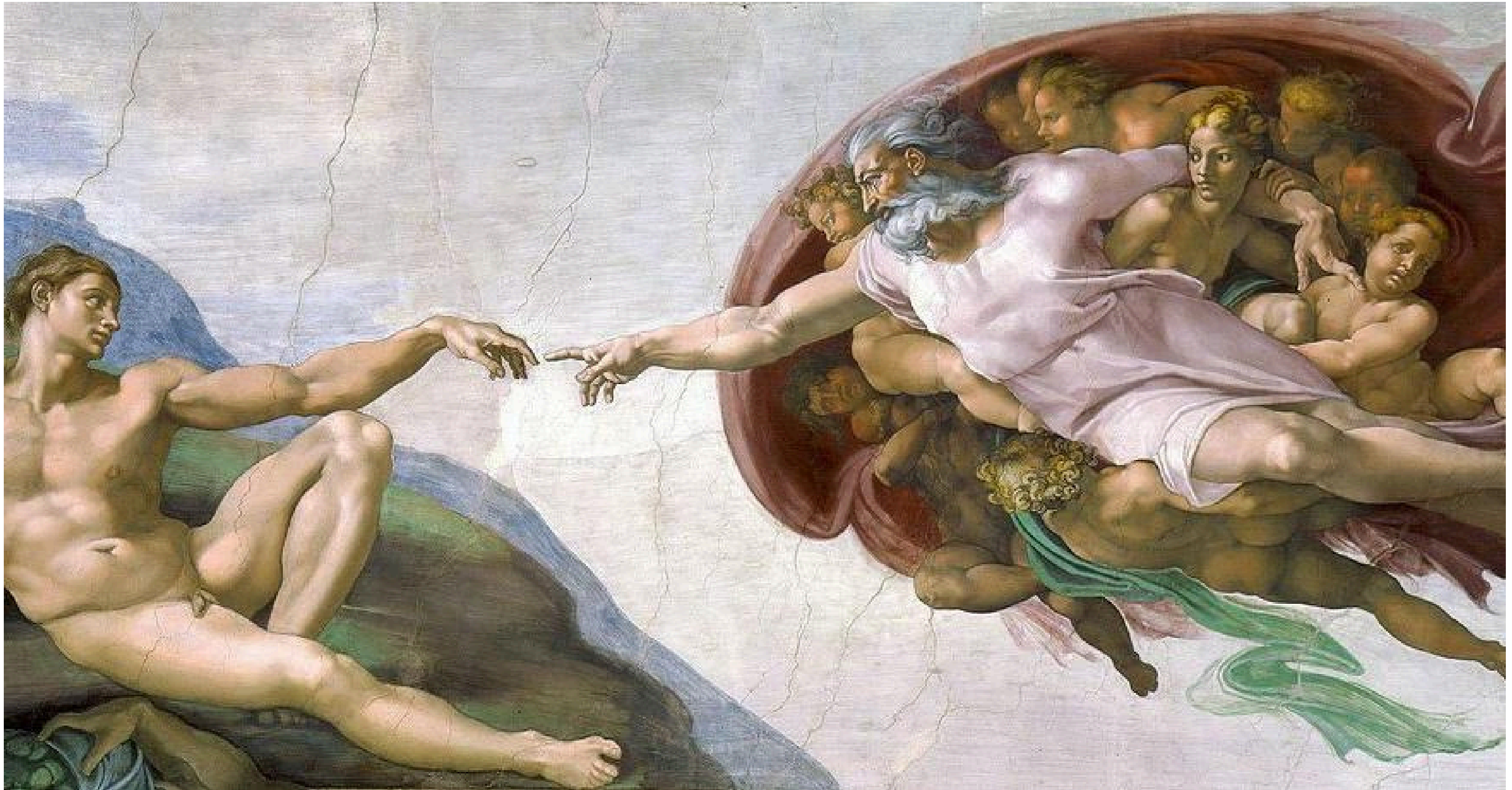
- Бретонський цикл (легенди про короля Артура, Трістан та Ізольда)
- Каролінгський цикл (подвиги Карла Великого, пісня про Роланда)
- Античний цикл (подвиги античної доби, роман про Трою)

Запорізький
Національний
Університет

Ренесанс. Відродження

Ренесанс. Відродження

Середньовічний неоплатонізм:
Найвища краса - Бог і створений
ним світ

Ренесансний неоплатонізм:
Людська особистість бере на
себе функції божества (у вияві
творчих здібностей).
Антропоцентричність

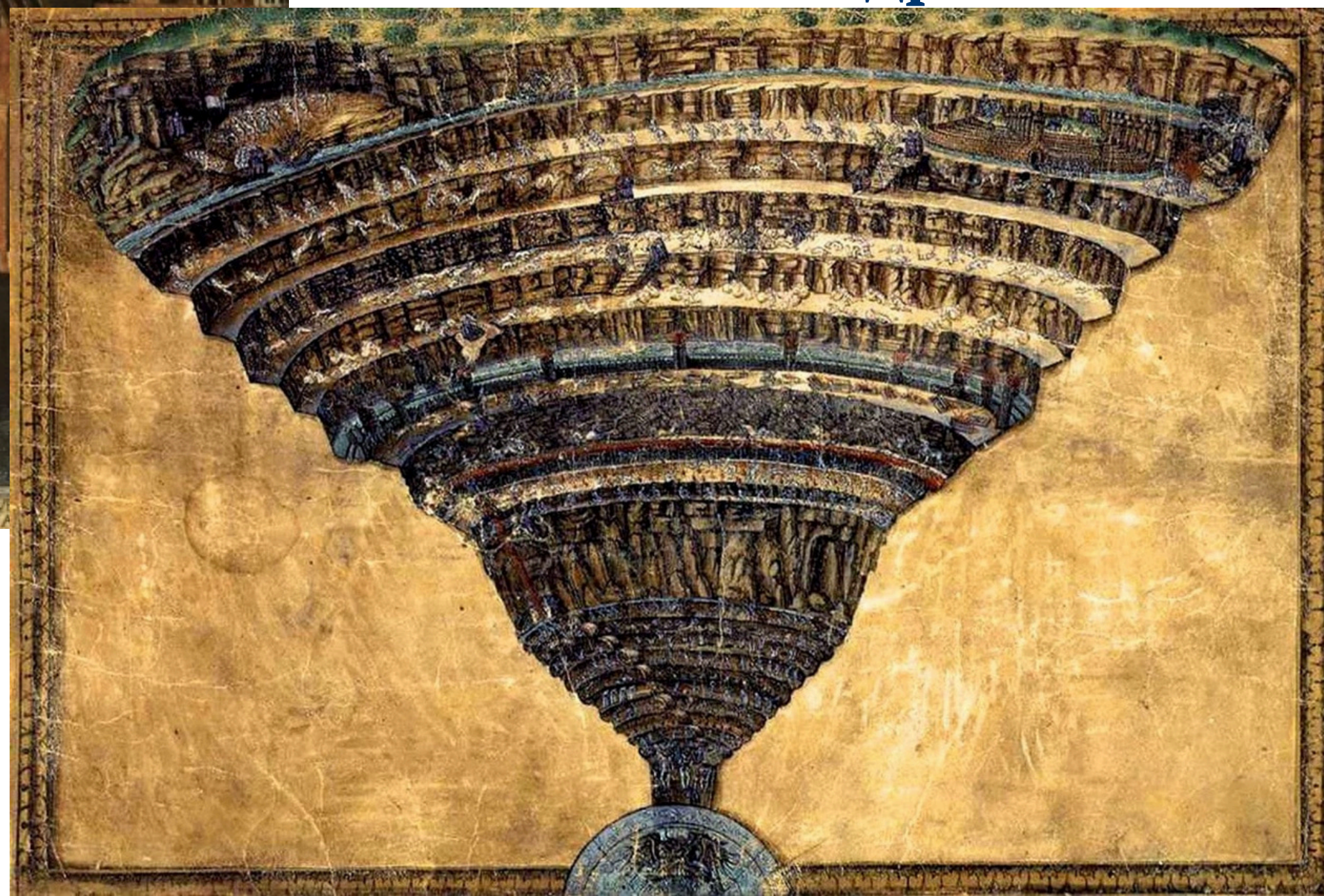

Ренесанс. Відродження

- Піднесення італійських вільних міст-комун, які внаслідок розвитку ремісничого виробництва і зручного географічного розташування активно прилучалися до торгівлі між Європою та Сходом. Міста Італії стали взірцем свободи і винахідливості.
- Утверджувалося нове розуміння світу, зв'язків природи, суспільства і людини.
- Відбувалося становлення нового типу особистості — розкріпаченої індивідуальності, якій властиві почуття свободи, самоцінності, розмаїття внутрішнього світу.

Сандро Ботічеллі

Запорізький
Національний
Університет

Реформація VS Гуманізм Ренесансу

Бароко

Бароко (фр. перлина неправильної форми, іт. - дивний, химерний) - стиль у європейському мистецтві (живописі, скульптурі, музиці, літературі) та архітектурі початку XVI століття — середини XVIII століття .

Характерною особливістю бароко є проникнення світського світогляду в усі сфери художньої діяльності. Монументальність форм, експресивність, введення алегорій та символів, пишна декоративність орнаментики, парадність та урочистість, що притаманні бароко, знайшли відтворення в мистецтві цього періоду. Злиття принципів бароко з національною народною традицією визначило своєрідність його варіантів

- Реформація і Контрреформація; розвиток стилю бароко вважається тісно пов'язаним з католицькою церквою
- Характеризується перебільшеним рухом та чіткими деталями, які використовуються для створення драми, пишності та величі у скульптурі, живописі, архітектурі, літературі, танці та музиці
- Техніка світлотіні відноситься до взаємодії між світлим і темним, яке часто використовувалося в барокових картинах тьмяно освітлених сцен для створення дуже контрастної, драматичної атмосфери
- Відомі художники епохи бароко включають Рубенса, Караваджо і Рембрандта. У музиці стиль бароко становить велику частину класичного канону, таких як Бах, Гендель і Вівальді.

Просвітництво

- віра в розум, знання, високе призначення людини, нетерпимість до будь-якого виду гноблення.
- прагнення до секуляризації культури
- усвідомлення себе саме європейською людиною, визнання за європейцями пріоритетних позицій стосовно решти світу, зверхнього ставлення до неєвропейських народів

Данієль Дефо. Робінзон Крузо

Неперехідна цінність твору полягає у прославленні сміливого пошуку і відкритті нових земель, возвеличенні мужності, наполегливості, людської праці та винахідливості, відважної боротьби з небезпекою. В образі Робінзона автор втілив найголовнішу цінність буржуазної свідомості: людина всім завдячує сама собі.

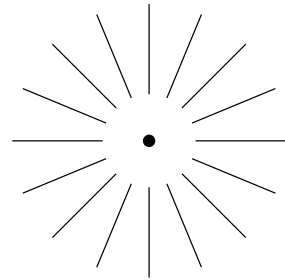

Романтизм

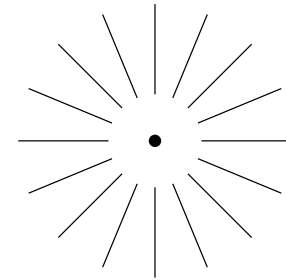
- ідейний і художній рух у європейській і американській культурі кінця XVIII - першої половини XIX ст.
- дієва форма національної самосвідомості в культурі, що відповідає потребам суспільного життя
- духовний порив, піднесення над реальністю, що зумовлено небажанням змиритися з суперечностями дійсності
- культ особистості та культ мистецтва як сфери свободи творчості

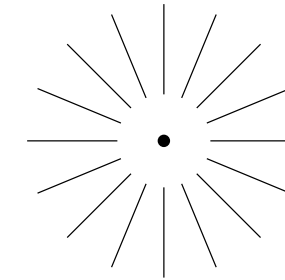
Романтизм

Романтики заперечували
все, що обстоювало
Просвітництво.

Просвітителі наголошували
на силі розуму, романтиків
вабило все ірраціональне,
таємниче, надприродне,
містичне, пристрасне.

Забобони, страждання,
божевілля, смерть — все,
що відкидалось
класицизмом як
антиінтелектуальне та
потворне, стало предметом
художнього осмислення.

Запорізький
Національний
Університет

Франсіско-Хосе де Гойя

Портрет родини Карла IV (1800-1801)

Запорізький
Національний
Університет

Франсіско-Хосе де Гойя

Третє травня 1808 в Мадрид

Чорні картини

Модернізм - це філософський і мистецький рух, який поряд з культурними течіями та змінами виник через широкомасштабні та далекосяжні трансформації у західному суспільстві в кінці ХІХ — початку ХХ століть.

Індустріалізація

Психологізація

Технологічні досягнення

Урбанізація

Дарвінізм

Перша Світова

**Стати творцями історії,
а не її жертвами**

Terra incognita